

Estranyesa en allò quotidià

Amb un equipatge de cinc llibres de contes de bona qualitat Pere Guixà passa a formar part de la primera divisió dels contistes actuals en català al costat de Quim Monzó, Lluís-Anton Baulenas, Sergi Pàmies, Jordi Puntí i Rafa Gomar. Des d'Àlies Barcelona fins al recent *No pots no sentir-ho* Pere Guixà basteix per sobre situacions i temàtiques diverses, així com recursos i veus diferents, constants que, al meu entendre, són una mirada distant, ambigua, i un estil de prosa ben cisel·lada que arriba, ara per ara, a la seua màxima depuració i refinament en el llibre que ara comentarem. Potser Guixà no aconseguisca històries tan extraordinàries com alguns dels autors adés esmentats, però a partir d'unes afinitats semblants ha aconseguit crear-se una *maniera* personal. I això el converteix en un valor en alça.

Els relats que conformen *No pots no sentir-ho* —amb l'excepció de «Clan a banda»— es mouen en escenaris i situacions quotidians, per bé que s'hi escolen components estranys, inquietants o irrealment —l'aire fantàstic fa acte de presència, per exemple, en «L'avinguda» i «Barri, any zero»— que esborren les línies divisòries entre fantasia i realitat, però sempre ho fan sense estridències, sense violentar la versemblança. Aquestes distorsions narratives enlloc d'esgarrar la narració i fer-la esclatar en jocs d'efecte sorprenents, més aviat s'integren com en sordina en la narració i vénen a formar part com un element més i inevitable de l'evolució de les coses.

Col·locats en el món actual, sovint en espais urbans, entre la Barcelona nocturna i turística i la Barcelona asèptica dels nous barris, els personatges de *No pots no sentir-ho*, que mostren dificultats per comunicar-se, es veuen impel·lits per circumstàncies externes a sortir del seu món i interessar-se per allò que li ve de fora o simplement es troben embolicats en fets que no controlen. Així, trobem un jove que ha de fer de cicerone d'una estrangera i que amb alguns amics l'han acompanyat de festa, un cambrer d'hotel que és arrossegat per una dona que nit rere nit cerca el seu marit, un periodista que espia un dirigent d'una secta, un jove resident en una pensió que és acusat de no actuar correctament amb la filla de l'ama, un estudiós que viatja a Londres darrere de les passes d'un

Pere Guixà
No pots no sentir-ho
Quaderns Crema, Barcelona, 2006
190 pàgs.

escriptor suïcida dels anys vint del segle passat. Ara bé, aquests personatges encara que actuen com a individus encuriósos en un primer moment, després semblen poc decidits i, fins tot, sovint esdevenen passius, ja que no reaccionen davant fets estranys i solen deixar-se dur pels esdeveniments. D'aquesta manera alguns personatges masculins (com ara els de «La continuïtat» o «El mur de contenció») són dominats sense oposar-se pels desitjos o capritjos de dones misterioses. Comptat i debatut, molts personatges actuen sense esma ni espenta i no tenen cap capacitat per reaccionar ni per prendre cap resolució per actuar amb claredat d'idees i fermesa.

En aquests relats pren relleu una narrativa on predomina la creació

d'atmosferes i la descripció d'escenes sobre la història, i on la trama sembla desdibuixar-se en favor d'un seguit de situacions. Aquesta aparent soltesa de la narració li va com anell al dit a l'autor per tal de crear uns personatges desconcertats i gens segurs, transportats una mica pels fets que els ha tocat viure. A més, Pere Guixà fa servir amb destresa la descripció i l'ús de l'el·lipsi narrativa per dibuixar sinuosament i ambigüament els estats anímics dels personatges, fet que li permet fer veure què pensen i a què aspiren —o no aspiren— sense haver-nos-ho de dir obertament.

En la vida dels personatges, tan principals com secundaris, de *No pots no sentir-ho* les coses pareixen ser trivials i circumstancials. Aquesta provisionalitat crea en el lector un estat de desassossec, d'estranyesa, perquè no sabem res o ben poca cosa dels personatges. Uns personatges caracteritzats a l'estil kafkià; és a dir, sense nom, només amb inicials. Per tant, són personatges pràcticament sense història. En sintonia amb el que diem apareixen llocs i personatges hostils als protagonistes. I encara que siga força adequada la utilització dels noms amb inicials, la profusió del seu ús en alguns passatges pot dificultar per moments la lectura.

Tot el que hem dit confereix, al capdavall, a la respiració narrativa un alè fred, de distanciament, per molt que les escenes siguen més o menys properes. Una mostra en podria ser l'obsessió dels jugadors de futbol de cercar una celebració original d'un gol, o el darrer relat del llibre, que li dona el títol, on un terreny envoltat de fil d'aram sembla més un lloc prohibit i inhòspit que no una platja.

Pere Guixà a *No pots no sentir-ho* no ha perseguit ficcions espectaculars, tot i que hi ha força imaginació, sinó construir des d'una mirada distant i uns personatges poc enlluernadors un univers ambigu i fecund en matisos, orquestrat amb un estil sòlid, i mil·limetrat, d'efectivitat alta i capaç d'integrar amb naturalitat una dicció poc habitual. Qui llija aquest llibre, així com *L'embolic del món* i *Topolino*, entendrà per què alguns lectors el consideren un dels narradors actuals més fermes.

Miquel Ferrandis

